

centre
municipal d'estudis
rafel martí de viciàna

**A
R
TRES**

Revista del Centre Municipal d'Estudis Rafel Martí de Viciàna

Any 4 · No.12

Gener 2010

exemplar gratuït

Sumari · Editorial · La música al Jardí Artístic · "A casa m'eixia, el reflex de la por escènica" · El pavelló de la música · El quadre dins del quadre
· Conversa amb Ma Teresa Godos Queral · Blues interessant · Alumnat: Sara Escribano Maeza i Guillem Calpe Almela · Guia d'audició: Frédéric
Chopin · Diccionari · Webs d'interés · Especial 20 Respostes: Gustavo Ramírez Sansano · Macropolítiques culturals · Informació d'interés i notícies

SUMARI

Web: artres.cmeviciana.es

Directora

Anna Mercé Vèrnia i Carrasco
annavernia@cmeviciana.es

Consell de Redacció

Enrique Safont Melchor
(Regidor de Cultura i Esports i President del CME)
F. Xavier Cantos i Aldaz (Director del CME)
Imma Martínez i Carles (Directora de l'EMM)
Ma Teresa de Gaspar Giménez (Directora de l'EMD)
Amèlia Gual i Piquer (Directora del TAP)

Han col·laborat en aquest número

Paco Bodí Martínez
Angels Collado Mateo
Norberto Mesado Oliver
Sara Escribano Maenza
Guillem Calpe Saera
Ma. José Orellana Pérez
Anna Piquer Garcia
Gustavo Ramírez Sansano

Disseny logo

Beatriz Redón Larios

Edita

CME Rafel Martí de Viciano
Gener 2010, no. 12

Disseny i maquetació

Estudio JhonnyT
www.jhonnyt.com

Normalització lingüística

Correcció:
Servei de Normalització Lingüística
Ajuntament de Burriana
snl@burriana.es

Administració

José Luís Azpirtarte Sánchez
info@cmeviciana.es

Fotocomposició i impressió

Gráficas Ventura

Dipòsit legal CS-154-2006

ISSN 1886-7294

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ

2 Sumari

3 Editorial

4 Educació i pedagogia

La música al Jardí Artístic

6 Educació i pedagogia

"A casa m'èixia, el reflex de la por escènica"

7 Història en 3D

El pavelló de la música

11 Història en 3D

El quadre dins del quadre

15 Entrevista

Conversa amb Ma. Teresa Godos Queral

19 Repertori Propi

Blues interessant

21 Alumnat

Guillem Calpe Almela i Sara Escribano Maeza

22 Guia d'audició

Frédéric Chopin - Musicograma

24 Diccionari

Descobreix quin personatge s'amaga ordenant les lletres remarcaades

25 Webs d'interés

Descobreix les webs més interessants

26 Especial 20 Respostes

Gustavo Ramírez Sansano

28 Gestió Cultural

Macropolítiques culturals

31 Informació d'interés i notícies

2n trimestre 2009/2010.

Tots els articles d'aquesta revista són inèdits, excepte quan consta el contrari, i les opinions expressades corresponen als seus signataris. ARTRES no s'identifica necessàriament amb les opinions manifestades a la Revista

MACROPOLÍTIQUES CULTURALS

Temps de lectura aprox: 8min

Es tracta de reflexionar sobre les pràctiques culturals contemporànies i sobre les formes d'actuar des de la gestió cultural per a aconseguir una major incidència en el context ciutadà.

La democratització de la cultura i el lliure accés dels ciutadans a aquesta ha sigut probablement el principal objectiu de les polítiques culturals dels països occidentals durant la segona meitat del segle XX. Es va entendre que no sols l'accés a la cultura era un dret ciutadà, sinó que l'extensió de les pràctiques culturals contribuiria a la cohesió social i constituïria un índex del benestar de determinada població. Democratitzar no és, no obstant això, sinònim de massificar, i encara que la cultura de masses siga un fenomen paral·lel al procés democratitzador, la seua potenciació no pot constituir l'objecte de cap política democràtica.

L'obtenció o creació d'esdeveniments de gran format o macroesdeveniments s'ha convertit en un objectiu clau de la política de regeneració i promoció de ciutats que aspiren a mantenir o incrementar la seua projecció internacional. Un macroesdeveniment es caracteritza pel seu caràcter temporal, la seua capacitat d'atraure un gran nombre de participants amb nacionalitats molt diverses i la seua capacitat d'atraure l'atenció de mitjans de comunicació amb ressonància global.

Ciutats interessades en la gestió de macroesdeveniments argumenten que aquesta experiència comporta grans beneficis per a les comunitats locals. Així, se sosté que aquests són una eina clau en la projecció d'imatges de la ciutat i l'atracció de turisme gràcies al nivell d'atenció mediàtica que els rodeja. Això explica tam-

bé la seua capacitat d'actuar com a catalitzadors per a atraure inversors, la qual cosa, al seu torn, genera millores estructurals -de transport, habitatge, etc.- i nous llocs de treball. No obstant això, molts d'aquests càlculs estan basats en una perspectiva purament econòmica que dona prioritat als impactes físics i de negoci sobre possibles efectes culturals i socials.

Ciutats interessades en la gestió de macroesdeveniments argumenten que aquesta experiència comporta grans beneficis per a les comunitats locals.

En els últims anys la cultura s'ha transformat en un element central en les estratègies de màrqueting urbà i, de forma especial, en les polítiques turístiques que l'han pres com un factor diferencial que permet dotar les destinacions de productes singulars. La tematització s'ha convertit en un element clau en les polítiques i programes de desenvolupament local, siga associada als recursos patri-

monials (centres històrics o conjunts monumentals) o als pols de producció i creació artística (districtes culturals), així com a l'organització de macroesdeveniments culturals, ja siguen específics (capitals culturals, fòrums de les cultures...) o associats a un altre tipus d'esdeveniments (exposicions universals, jocs olímpics...).

Aquesta s'emmarca dins de les estratègies de posicionament de les ciutats en un ambient de creixent competitivitat on l'oci juga un paper fonamental. La cultura juga ací un rol diferenciador en el marc de la configuració de les polítiques urbanes ja que pot configurar-se com a motor econòmic de desenvolupament.

EQUIPAMENTS, CAP AL CONTENIDOR SENSE CONTINGUTS?

Els museus, com a inequívoc paradigma dels equipaments culturals contemporanis i, entre els museus, els museus d'art contemporani com a contradictori paradigma dels equipaments patrimonials contemporanis, reflecteixen a la perfecció la tendència cap a la inversió del protagonisme entre el contenidor i el contingut en els espais per a la cultura d'última generació. Si els museus tradicionals eren semblants entre si en la seua concepció arquitectònica, albergant cada un en el seu interior tresors distints, els museus contemporanis d'art

modifiquen aquesta tendència: tot i ser les seues col·leccions, quan n'hi ha, relativament semblants al llarg i ample d'aquest món -quelcom de Barceló, Basquiat, Beuys, Boltanski... en estricte ordre alfabètic-, la seua singularitat inequívoca radica en el caràcter monumental del seu edifici o continent, normalment fruit d'una firma arquitectònica de reputació inqüestionable.

El museu, en conseqüència, en tant que equipament, deixa de ser un instrument per a convertir-se en un monument, una fita en l'espai i en el temps d'un valor simbòlic mil vegades superior al seu valor material, funcional o d'ús.

LA FESTIVALITZACIÓ DE LES CIUTATS

L'objecte cultural que més s'acosta a les funcions que aconsegueix la cultura en les societats contemporànies són els grans festivals culturals, perquè pretenen atendre el triple objectiu d'atracció massiva de despesa cultural, confecció d'una nova imatge urbana i servir de factor de creativitat i progrés de la societat civil. En aquest moment assistim a una proliferació sorprenent d'espectacles i certàmens culturals organitzats tant en l'àmbit urbà com rural, en un context de festivalització d'enclavaments entés com a estratègia de desenvolupament econòmic i d'impuls territorial.

L'experiència més refinada en aquest sentit potser siga el fenomen de les Ciutats Europees de la Cultura, on les expectatives de transformació i canvi que es generen per a la ciutat excedeixen àmpliament els objectius estrictament culturals que es persegueixen amb la mateixa organització de l'esdeveniment.

Els orígens de la iniciativa de la Capitalitat Europea de la Cultura van ser bàsicament de tipus cultural, perquè es va plantejar com una manera de ressaltar la identitat europea a través de la cultura; però a poc a poc s'ha

anat orientant cap a una oportunitat de rendibilització, en el més ampli sentit, i d'un esdeveniment de caràcter cultural.

CAPITALS EUROPEES DE LA CULTURA

La designació de Ciutat Europea de la Cultura constitueix un fenomen mediàtic i institucional de notable importància. En primer lloc, perquè la nominació adquireix una gran transcendència, almenys a escala nacional i europea, de manera que les ciutats i països competeixen per aquesta designació, amb l'afany d'acreditar una imatge cultural i un posicionament adequat en el sistema urbà de ciutats de l'entorn europeu.

I, en segon lloc, perquè l'organització institucional aconsegueix un grau de complexitat elevat, tant pel que representa la mateixa programació cultural de l'esdeveniment, cada vegada més diversa i àmplia, com pel que suposa d'intent de rendibilització econòmica a mitjà i llarg termini de la nominació i de l'adquisició d'aquest valor intangible, de manera que les fórmules institucionals de gestió generalment impliquen la participació compartida de diverses administracions i agents econòmics privats, amb experiències interessants i cada vegada més importants en els terrenys de mecenatge empresarial i de participació de la societat civil a través d'organitzacions de voluntariat.

SOBRE LA CULTURA DE MASSES

La revolució tecnològica, juntament amb la generalització del temps lliure i la concepció de l'oci com un dret sociolaboral, ha fet possible la massificació de la cultura. Aquest accés generalitzat de la població a les manifestacions culturals ha contribuït a transformar-les.

- En primer lloc, ha fomentat la trivialització -almenys aparent- dels missatges, de manera que siguen més fàcilment accessibles.

MACROPOLÍTIQUES CULTURALS

• En segon lloc, ha imposat una acceleració del tempo cultural sense precedents: avui els corrents artístics i intel·lectuals són com mai efímers i se succeeixen en una carrera frenètica de -ismes.

La voracitat del consum cultural de masses exigeix la contínua renovació de l'oferta, causant una certa sensació de saturació, d'esgotament creatiu, que obliga a continus revivals, a periòdics retorns al primitivisme com a forma de regeneració, a la busca d'elements culturals exòtics i la seua mescla amb les fórmules habituals d'expressió, etc.

PER A CONCLoure

La cultura s'està convertint cada vegada més en un factor de regeneració urbana quan no de competència entre les ciutats, que veuen en la recuperació dels seus elements del patrimoni històric i en la dotació de noves infraestructures culturals una forma d'atracció de nous visitants i potser nous residents, així com una manera d'acumular atributs de diferenciació amb altres enclavaments i altres territoris.

Aquesta tendència ha sigut especialment notable entre les ciutats industrials en declivi (Glasgow i Bilbao) que necessitaven desplaçar la base de les seues economies de la producció al consum de serveis, així com la urgència de la remodelació de les seues estructures urbanes. No obstant això, en l'actualitat, aquest fenomen constitueix un comportament generalitzat en totes les ciutats, que veuen en l'arquitectura d'autor i en les noves dotacions culturals una nova mitologia amb què il·lustrar les guies de viatge, un element d'atracció de capacitat de despesa i un factor de canvi de la imatge urbana més atractiva i representativa de la qualitat de vida.

Cada vegada més els esdeveniments de gran format posen un èmfasi explícit en les seues dimensions culturals. En general, és important reconèixer que grans esdeveniments de naturalesa temporal poden ser un gran estímul cultural per a les ciutats amfitriones. La seua capacitat de convocatòria, tant pel que fa a audiències com a inversions per part d'organismes públics i corporacions privades, ofereix el context idoni per a establir objectius comuns i accelerar projectes.

El gran perill inherent en aquest tipus d'esdeveniments és la temptació de sobreemfatitzar els aspectes més efímers (però normalment més atractius) per damunt dels elements complexos, difícils de finalitzar a temps per a l'esdeveniment però possiblement més significatius i duradors. Aquest problema és evident quan el projecte és utilitzat com una gran campanya de màrqueting de ciutat destinada a l'atracció del turisme a curt termini sense incorporar un plantejament que tinga sentit una vegada l'esdeveniment ha finalitzat.

El gran repte per als gestors de cultura és desenvolupar un marc d'actuació realista al mateix temps que ambiciós, que sàpia distingir entre finalitats (culturals) i mitjans (econòmics) abans d'establir prioritats.

F. Xavier Cantos Aldaz

Director CME RMV

La revolució tecnològica, juntament amb la generalització del temps lliure i la concepció de l'oci com un dret sociolaboral, ha fet possible la massificació de la cultura.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

GARCÍA GARCÍA, Beatriz. "La dimensión cultural de los macro-eventos en el 2004. Potenciales y limitaciones para una experiencia sostenible". Boletín de Gestión Cultural nº 6: Gestión Cultural, 2004 [en línia] <http://www.gestioncultural.org> [consulta: 25 de març de 2007]

GUASCH, Ana María "Micropolíticas. Arte y cotidianidad 2001-1968". Impasse 4: exposicions d'art contemporani: importància i repercussió en l'art espanyol. Lleida: Ajuntament de Lleida i Centre d'Art la Panera, 2004.

HERNÁEZ, Carmen. "El festival como motor cultural: el caso actual". Cultura, Desarrollo y Territorio. III Jornadas Iniciativa privada y sector público en la gestión de la cultura. Vitòria: Xabide, 2001.

HERRERO PRIETO, Luís César. "Impacto económico de los macrofestivales culturales: reflexiones y resultados". Boletín Gestión Cultural nº 6: Gestión Cultural, 2004. [en línia] <http://www.gestioncultural.org> [consulta: 25 de març de 2007]

MIRALLES I VENTIMILLA, Eduard. "Cultura y economía: ¿el síndrome de Estocolmo?" Cultura, Desarrollo y Territorio. II Jornadas Iniciativa privada y sector público en la gestión de la cultura. Vitòria: Xabide, 1999.

TRESSERRAS JUAN, Jordi. "La tematización cultural de las ciudades como estrategia de desarrollo a través del turismo" Boletín de Gestión Cultural nº 6: Gestión Cultural, 2004 [en línia] <http://www.gestioncultural.org> [consulta: 25 de març de 2007]

VAQUER CABALLERÍA, Marcos. Estado y Cultura: la función cultural de los poderes públicos en la constitución española. Madrid: Editorial Centro de Estudios Ramón Areces, SA, 1998.

